STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 02624

ESPERANTO

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

La Lingvo Internacia Esperanto

עספעראנטא

א לייכטע מעטהאדע צו לערנען
די אינטערנאציאנאלע הילפס שפראך
אהן דער הילף פון א לעהרער.

צוזאמענגעשטעלט פון
יוסף ברעסלער
דיפלאמירטער עספעראנטא לעהרער
DIPLOMITO DE N. A. E. A.

פרייז 20 סענט.

ארויסגעגעבען פון דער בוכהאנדלונג
ש. דרוקערמאן,
50 קאנעל סטריט   ניו יארק
1909

אינהאלט:

אלף־בית	5—7
אָרטאָגראפיע	7
אקצענט	7
ארטיקעל	7
זאכוואָרט	8
אייגענשאַפטס וואָרט, פערגלייכונגס שטופען	9
צאהלווערטער	10
פריווערטער	11
האנדלונגס ווערטער, מיטעל וואָרט	11—13
פערהעלטניס ווערטער	13
בעשטימונגס ווערטער	14
בינד ווערטער	14
אויסגעשריי ווערטער	15
ווערטער בילדונג	16—20
טאַבעלע פון ספּעציעלע ווערטער	20—22
איבונגען	22—40
די צובערין	40—48

פאָרוואָרט.

דער געדאנק, דאס עס איז נויטיג אן אינטערנאציאָנאלע שפּראַך, וועלכע זאָל דינען אלס "הילפס־מיטעל צו פערלייכטערן דיא בעציהונגען צווישען דיא מענשען פון פערשידענע נאציאָנען, האָט שוין לאנג בעשעפטיגט דיא מוחות פון דער וויסענשאַפטליכער וועלט, און פיעלע געלעהרטע האָבען זיך זאָגאר ערנסט אָבגעגעבען מיט דיעזער פּראָבלעמע, אָבער אלע ביזהעריגע פּראָבען, אויסער עספּעראַנטאָ, האָבען ניט געהאט דעם געווינשטען ערפאָלג. דיא אורזאכע דערפון איז געווען, וואָס דיא קאָנסטרוקציאָן זייערע, דיא צוזאמענשטעלונג פון ווערטער און עטימאָלאָגישע כללים, איז געווען זעהר קאָמפּליצירט און ניט גענוג איינפאַך פאר דעם גרויסען עולם. גאַנץ אַנדערש איז אָבער מיט עספּעראַנטאָ, וועלכע איז געגרינדעט געוואָרען פון דעם זשעניאַלען פילאָלאָג און שפּראַכענקענער דר. לודוויג זאמענהאָף. פון דעם ערשטען מאָמענט פון איהר ערשיינונג האָט דיעזע הילפס־שפּראַך גלייך אַרויסגערופען דיא בעוואוּנדערונג פון אלע ספּעציאַליסטען, און אין אַ פערהעלטניסמעסיג קורצער צייט איז זי אַנערקענט געוואָרען אלס די פּאַסענדסטע אינטערנאַציאָנאַלע שפּראַך. אַלעס אין איהר איז אַזוי איינפאַך, דאס מען קען זי לייכט ערלערנען אָהן דער הילף פון אַ לעהרער. אין דער גרעמער זיינען אין גאַנצען דאָ בלויז 16 כללים און 17 גראַמאַטיקאַלישע ענדונגען. דער צייט וואָרט, וועלכער איז אַזוי שווער אין אַנדערע שפּראַכען, ווערט קאָנסטרואירט אין עספּעראַנטאָ פון 12 ענדונגען, וועהרענד אין פראַנצויזיש צ"ב האָט דער צייט וואָרט ניט ווייניגער וויא 1500 ענדונגען. דער גרעסטער פערדיענסט אָבער פון דער נייער הילפס־שפּראַך, ליגט אין דער צוזאַמענשטעלונג פון די ווערטער. אין גאַנצען זיינען אין עספּעראַנטאָ

דאָ בלויז איבער 2000 שטאם ווערטער, פון וועלכע עס קע־נען געבילדעט ווערען אלע איבעריגע אָהן מיהע זאָגאר פון אנפאנגער. אין דער געגענוואַרט ווערט עספּעראַנטאָ שוין געשפּראָכען פון אַן אונגעהייער גרויסע צאָהל מענשען אין אלע לענדער, און איז אָנגענומען ביי פיעלע אינטערנאַציאָנאלע גרויסע קערפּערשאַפטען. מעהר וויא 70 זשורנאלען און צייטונגען ערשיינען אין עספּעראַנטאָ אין פערשידענע לענדער, און דיא בעסטע קלאַסישע ווערק, ווי „האַמלעט", „די רויבער", „רעוויזאָר" און פיעלע אַנדערע זיינען אין איהר איבערזעצט. וואָס ווייטער בעקומט עספּעראַנטאָ אלץ מעהר און מעהר אנערקענונג, און עס שיינט צו זיין ניט ווייט דיא צייט, ווען אלע פעלקער וועלען איינזעהען די ניצליכקייט פון איהר און זיך בענוצען מיט עספּעראַנטאָ אלס א אינטערנאַציאָנאלע הילפס שפּראַך.

זייענדיג אין דער מיינוּנג, דאס דיא ברייטע אידישע מאַסען, וועמען די אוננאָרמאלע לאַגע צווישען די פעלקער צווינגט אָפט צו וואַנדערען פון איין לאַנד נאָך דער צווייטער, דאַרפען זיך בעזאָנדערס פעראינטערעסירען אין דיעזער אינ־טערנאַציאָנאַלער שפּראַך, האָבען מיר צוזאַמענגעשטעלט די־זען לעהר־בוך, אום צו געבען יעדען אידען די מעגליכקייט זעלבסט צו ערלערנען די עספּעראַנטאָ שפּראַך דורך א לייכ־טער מעטאָדע אין זיין אייגענער שפּראַך.

יוסף ברעסלער.

אלף־בית

דער אלף-בית פון עספּעראנטא בעשטעהט פון 28 בוכשטאבען, וועלכע זיינען ווי אין אלע אנדערע שפּראכען, גרויסהענדיגע און קליינהענדיגע.

A a	אַ	G g	גָא	K k	קָא	S s	סָא
B b	בּא	Ĝ ĝ	דזשָא	L l	לָא	Ŝ ŝ	שָא
C c	צָא	H h	הָא	M m	מָא	T t	טָא
Ĉ ĉ	טשָא	Ĥ ĥ	כָא	N n	נָא	U u	אוּ
D d	דָא	I i	אִי	O o	אָ	Ŭ ŭ	(קורץ) אוּ
E e	עֶ	J j	יָא	P p	פָּא	V v	וָוא
F f	פָא	Ĵ ĵ	זשָא	R r	רָא	Z z	זָא

בעזאנדערע אויפמערקזאמקייט מוז מען געבען צו די אויסשפּראכע פון די פאלגענדע בוכשטאבען.

c לייענט זיך אימער ווי „צ": (ציגארא) cigaro

ĉ לייענט זיך „טש": ĉokolado (טשאקאלאדא) ĉevalo (טשעוואלא)

ĝ לייענט זיך ווי „דזש": pasaĝero (פּאסאדזשערא)

ĥ לייענט זיך ווי „כ": meĥanismo (מעכאניסמא)

ĵ לייענט זיך ווי "י" און ווערט ווי צוזאמענגעשמאלצען
מיט דער זילבע וועלכע שטעהט נאך איהם: je (יע)
ווען עס שטעהט אבער צום סוף ווארט דאן בלייבט
די געווענליכע אויסשפראכע: oj (אי) aj (אי)

ĵ לייענט זיך ווי "זש": ĵaŭdo (זשאודא) ĵeti (זשעטי)

s לייענט זיך ווי "ס": estas (ע'סטאס)

ŝ לייענט זיך ווי "ש": ŝipo (שיפא) ŝtalo (שטאלא)

ŭ קומט פאר נאר צוזאמען מיט די בוכשטאבען
a אדער e: antaŭ (אנטאו) Eŭropo (ע אוראפא-)

z לייענט זיך ווי "ז": mezuro (מע זורא) zorgi (זארגי)

די אויסשפראכע

Ce-re-mo-ni′o. Cer′ta. Ci-ga′ro. Ĉa-pe′lo. Ĉe′no.
טשע-נא טשא-פע-לא צי-גא-רא צער-טא צע-רע-מא-ני-א
Sil′ko. Sim′pla. Sim-pa-ti′o. Pa′ĝo. Ĝe-ne′vo.
דשע-נע-ווא פא-דזשא סימ-פא-טי-א סימפ-לא סיל-קא
Ĵa-ke′to. Ĵus. Ĥe-mi′o. Bal-daŭ. Laŭ′di. Ma′jo.
מא-יא לאו-די באל-דאו כע-מי-א זשוס זשא-קע-טא
La-bo-re′jo. Gran′daj. A-ĉe′ti. A-gen′to. Per-so′no.
פער-סא-נא א-גענ-טא א-טשע-טי גראנ-דאי לא-בא-רע-יא
Mo-ra′la. Mo-nar′ĥo. Ku′ri. Sol′vi. Re′gi-men′to.
רע-גי-מענ-טא סאל-ווי קו-רי מא-נאר-כא מא-רא-לא
Su-ke′ro. Pa-ten′to. In-stru′i. In-ter-na-ci′a. Po-
פא אינ-טער-נא-צי-א אינ-סטרו-אי פא-טענ-טא סו-קע-רא
li′co. Po-e′mo. Ga′ja. For′ko. Bi-bli-o-gra-fi′o. Per-
פער ביב-לי-א-גרא-פי-א פאר-קא נא-יא פא-ע-מא לי-צא
so′noj. Li-te-ra-tu′ro. Me-zu′ro.
מע-זו-רא לי-טע-רא-טו-רא סא-נאי

די גראמאטיק.

דיא ארטאגראפיע.

וויא אין אנדערע שפראכען קענען אויך אין עספעראנטא צוזאמענגעפונדען ווערען צוויי ווערטער אין איינעם: דיא גראמאטיקאלישע ענדונגען נעהמט דאן אן בלויז דער לעצטער ווארט:

האאר haro גרויז griza גרויזהאריג grizhara

דיא זאגענאנטע אויסלענדישע ווערטער, וועלכע כמעט אלע שפראכען נעהמען פון גריכיש אדער לעטיין, קומען אויך אריין אין דער עספעראנטא שפראך. זיי נעהמען בלויז אן איהר ארטאגראפי:

Tragedio, telefono, teatro.

דער אקצענט.

דער אקצענט אדער די בעטאנונג פון יעדער ווארט איז שטענדיג אויף דער פארלעצטער זילבע. עס מאכט ניט אויס פון וויפיעל זילבען דער ווארט זאל ניט בעשטעהן:

Sa'na, geografi'o, knabi'no.

דער ארטיקעל.

קיין אונבעשטימטער ארטיקעל איז אין עספעראנטא ניטא. עס איז דא בלויז א בעשטימטער la, וועלכער איז גלייך פאר אלע געשלעכטער ווי אויך אין איינצאהל און אין מעהרצאהל:

דער ברודער la frato די ברידער la fratoj

די שוועסטער la fratinoj

די ענדונג פון ארטיקעל la קען אויך אויסגעלאזען ווערען און פארביטען ווערען מיט אן אפאסטראף.

געוועהנליך ווערט דאס געטאהן בלויז אין געדיכטע צוליעב דער מאס פון די פערזען. פערפליכטענד איז אבער דיעזע אויסלאזונג ניט.

זינט דער בעשאפונג פון דער וועלט.
De l' kreo de l' mondo.

זאכווארט.

דיא זאכווערטער אין עספעראנטא ענדיגען זיך אימער אין איינצאהל מיט o און אין מעהרצאהל מיט j: א הויז domo הויזער domoj

צווייא פעלע זיינען בלויז דא אין עספעראנטא נאמינאטיוו אונד אקוזאטיוו. אין אקוזאטיוו ווערט צו-געגעבען צום סוף א n.

דער בריעף איז אויף דעם טיש La letero estas sur la tablo

איך שרייב א בריעף Mi skribas leteron

די בעזונדערע בעצייכנונג פון דעם אקוזאטיוו פאל ווערט אויך גענוצט אום אנצוציינען א געוויסע ריכ-טונג, צו בעצייכענען די דאטע, וויא לאנג עס געדויערט א געוויסע האנדלונג.

איך געה אין שוהלע Mi iras lernejon

דעם פערטען פון אקטאבער La kvaran de Oktobro

ער האט גיארבעט צוויי טעג Li laboris du tagojn

אייגענשאפטס ווארט.

דער אייגענשאפטס ווארט ענדיגט זיך אימער מיט a און ווי דער זאכווארט נעהמט ער אויך אן די זעלבע ענדונגען n אין אקוזאטיוו פאל און j אין מעהרצאהל. ער קען שטעהן פאר אדער נאך דעם הויפטווארט וועל כען ער בעצייכענט:

א גוטער פאטער Patro bona, bona patro

פערגלייכונגס שטופען.

איינפאכע פערגלייכונגען ווערען אויסגעדריקט מיט דער הילף פון די ווערטער: אזוי... ווי... tiel... kiel...
איך בין אזוי שטארק ווי איהר Mi estas tiel forta kiel vi

די פערגלייכונג פון גרעסערע צו קלענערע זאכען ווערען אויסגעדריקט דורך: מעהר... ווי... pli... ol...
איך בין שטארקער ווי איהר Mi estas pli forta ol vi

די פערגלייכונג פון קלענערע צו גרעסערע מיט דער הילף פון די ווערטער: ווייניגער... ווי... malpli... ol...
איך בין שוואכער ווי איהר Mi estas malpli forta ol vi

די העכסטע גראד פון איינענשאפטען ווערט אויסגעדריקט מיט: מעהרסטע... פון... plej... el...
איך בין דער שטארקסטער פון אלע
Mi estas la plej forta el ĉiuj

די העכסטע גראד פון קליינע איינענשאפטען ווערט אויסגעדריקט מיט: קלענסטע.. פון... malplej...el ...
איך בין דער שוואכסטער פון אלע
Mi estas la malplej forta el ĉiuj

צאהל־ווערטער.

די גרונד צאהלען אין עספעראנטא זיינען:
Unu 1, du 2, tri 3, kvar 4, kvin 5, ses 6, sep 7, ok 8, naŭ 9, dek 10, cent 100, mil 1000, miliono א מיליאן

די צעהנדליגע און הונדערטער ווערען פארמירט פאלגענד:
Dudek 20, tridek 30, kvardek 40, kvindek 50, sesdek 60 sepdek 70, okdek 80, naŭdek 90.

פון צעהן ביז צוואנציג ווערען די צאהלווערטער פאר-
מירט פאלגענד:

Dek-unu 11, dek-du 12, dek-tri 13, dek-kvar 14, dek-kvin 15, dek-ses 16, dek-sep 17, dek-ok 18, dek-naŭ 19.

Mil sescent ok 1608, Sepcent okdek unu 781.

ברוכצאהלען ווערען; געבילדעט דורך צוגעבען דעם
נאכזאץ on צו די גרונדצאהלען און דאן o אדער a אויב זיי
דינען אלם הויפטווערטער אדער איינגעשאפטס ווערטער:
La triono דער דריטעל   Duona pomo א האלבער עפפעל

פערפיעלפאכונגס ווערטער ווערען געבילדעט דורך
צוגעבען דעם נאכזאץ obl און דאן o אדער a אויב זיי דינען
אלם הייפט ווערטער אדער איינגעשאפטס ווערטער:
La duoblo דער דאפעל   La duobla דער צווייפאכער

זאמעל-ווערטער ווערען געבילדעט דורך צוגעבען דעם
נאכזאץ op און o אדער a אויב זיי דינען אלם הויפטווערטער
אדער איינגעשאפטס ווערטער:
Duope זאלבע נאנד   Triope זאלבע דריט

ארדנונגסצאהלען ווערען געבילדעט דורך צוגעבען צו
די גרונד צאהלען a; אויב די צאהל איז צוזאמענגעשטעלט
פעהר ווי פון איין ציפער ווערט דער a צוגעגעבען בלויז
צום לעצטען:

Unua ערשטער   Cent dek-unua הונדערט עלפטער

פירווערטער.

פערזענליכע פירווערטער: Mi איך; vi דו, איהר;
li ער, ŝi זי, ĝi עס; ni מיר; ili זיי.

oni איז א אונבעשטימטער פירוואָרט וואָס ווערט אי-
בערזעצט אין אידיש מיט דעם וואָרט מ ע ן.

Oni faras מען טהוט	Oni diras מען זאגט

si-זיך איז א רעפלעקסיווער פירוואָרט פון דער דריי-
טער פערזאָן, פיר איינצאהל און מעהרצאהל.

פון די פערזענליכע פירווערטער ווערט פארמירט א
ציעלפאל ווען מען גיט צו צום נאמענאטיוו א n: min מיר;
vin דיר, אייך; lin עם; ŝin איהר; nin אונז; ilin זיי.

דאס בעזיץ פירוואָרט ווערט געבילדעט דורך דעם
צוגעבען צו די פערזענליכע פירווערטער a:
mia מיין; via דיין, אייער; lia זיין; ŝia איהר; ĝia זיין;
nia אונזער; ilia זייער.

דער מעהרצאהל פון די בעזיצפעלע אין די פירווער-
טער ווערט, ווי אין די הויפט ווערטער, געבילדעט דורך
צוגעבען צום איינצאהל א j:
מיינע ברידער Miaj fratoj

האנדלונגס ווערטער.

קיין אונרעגעלמעסיגע האנדלונגס ווערטער זיינען אין
עספעראנטא ניטא.

דער האנדלונגס וואָרט esti איז דער איינציגער הילפס
וואָרט.

די ענדונגען פאר די פארמען זיינען:

פאר אונבעשטימטע פארם	Am-I
פאר דער געגענוואָרט	Am-AS
פאר דער פערגאנגענהייט	Am-IS
פאר דער צוקונפט	Am-OS
פאר דער בעדינגונגס פארם	Am-US
פאר בעפעהלענדע פארמע	Am-U

דער מיטעל־ווארט.

דער מיטעל-ווארט אדער פארטיסיפל וואס ענדיגט זיך אין אידיש ע נ ד, ע נ ד י ג נעהמט אן אין עספעראנטא פאלגענדע ענדונגען:

טהעטיגע פארם

פאר דער געגענווארט	ANT
פאר דער פערגאנגענהייט	INT
פאר דער צוקונפט	ONT

amanta patro א ליבענדער פאטער; aminta patro א פאטער וואס האט געליעבט; amonta patro א פאטער וואס וועט ליעבען.

ליידענדע פארם

פאר דער געגענווארט	AT
פאר דער פערגאנגענהייט	IT
פאר דער צוקונפט	OT

amata patro א געליעבטער פאטער; amita patro א געליעבט געוועזענער פאטער; amota patro א פאטער וואס וועט געליעבט זיין.

ווען דער הילפסווארט esti ווערט צוגעגעבען צום מיטעל-ווארט ווערען דאן די געבילדעטע פארמען איבער-זעצט אין אידיש פאלגענד:

איך ליעב	Mi estas amanta
איך האב געהאט געליעבט	Mi estis aminta
איך וועל ליעבען	Mi estos amanta

דיזע פארמען ווערען זעהר זעלטען גענוצט אין עספע-ראנטא. די איינפאכע פארמען ווערען געוויינליך גענוצט:

mi amas איך ליעב; mi amis איך האב געליעבט; mi amos איך וועל ליעבען.

פערהעלטנים־ווערטער.

די פערהעלטנים ווערטער רעגירען דעם נאמינאטיוו און שטעהען איממער צוערשט:

ער האט גערעדט וועגען מיר — Li parolis pri mi

יעדער פערהעלטנים ווארט אויסער je האט זיין בעשטימטע בעדייטונג און ווערט ניט בענוצט ווי אין אנדערע שפראכען, אויסצודריקען איינינע אדער פיעלע בעגריפע.

JE—האט קיינע בעשטימטע בעדייטונג און ווערט גענוצט אין פאל ווען קיינע אנדערע פערהעלטנים-ווערטער קענען ניט גענוצט ווערען:

ביי די ערסטע געלעגענהייט — Je la unua okazo

פאר דעם ערשטען מאל אין זיין לעבען
Je la unua fojo en sia vivo.

por	פאר	po	צו (מיט א צאהל)
per	דורך, מיט	laŭ	לויט, אין אנקלאנג
sub	אונטער	pro	אום, איבער
pri	וועגען	preter	פארביי
post	נאך, נאכהער	super	איבער
ĉe	ביי	antaŭ	פאר
anstataŭ	אנשטאט	al	צו
tra	דורך	sur	אויף
krom	אויסער	kontraŭ	געגען
inter	צווישען	ĝis	ביז
en	אין	el	פון (צווישען)
malgraŭ	טראץ, ניט אכטענדיג		
kun	מיט (אין בעגלייטונג)		

אין דער צייט, וועהרענד	dum
פון (אלס צייכען פון בעזיץ)	de
איבער, פון יענער זייט	trans
פון (נאך ווערטער פון געוויכט, צאהל און מאס)	da

בעשטימונגס־ווערטער.

די בעשטימונגס-ווערטער וועלכע שטאמען ארויס פון אנדערע ווערטער ענדיגען זיך איממער מיט e:

נעפעהרליך dangêre ; נעפאהר Dangêro

אריגינאלע בעשטימונגס-ווערטער האבען ניט קיין ספעציעלע ענדונג. די וויכטיגסטע פון זיי זיינען:

איבעראל, אומעטום	ĉie	שטענדיג	ĉiam
קאם	apenaŭ	באלד	baldaŭ
ביידע	ambaŭ	אויך	ankaŭ
ניין, ניט	ne	גלייך, אויגענבליקליך	tuj
כמעט	preskaŭ	אפילו, זאגאר	eĉ
יעצט	nun	נאר	nur
פאראוואס? ווארום?	kial?	שוין	jam
אם וויינינגסטען	almenaŭ	וויפיעל	kiom

בינד־ווערטער.

די הויפט בינד-ווערטער זיינען:

אלס	ol	אויב	se
דאס	ke	כאטש	kvankam
נאר וואס, אקארסט	ĵus	און	kaj
אלזא	do	אפילו... אויב	eĉ...se

ווייל	ĉar	אויב, צו (פראגע)	
פאלגליך	sekve	אבער	sed
נעמליך	nome	אדער	aŭ
ענטוועדער... אדער...	aŭ... aŭ...		

אויסגעשריי-ווערטער.

די וויכטיגסטע פון די אויסגעשריי-ווערטער זיינען:

ניין!	nei	ריכטיג!	vere!
שעם זיך!	hontu!	ווירקליך!	ja!
בראוואָ!	brave!	אוועג!	for!
אדיע!	adiaŭ !	ווילקאמען!	bonvenu !
גאנץ געוויס !	kompreneble !		

ווערטערבילדונג.

די פארזילבען (פרעפיקסען) און נאכזילבען (סופיקסען) וועלכע ווערען צוגעזעצט צו די ווארצלען פון די ווערטער און גיבען צו דעם ווארט א נייען בעגריף, זיינען פאלגענדע:

AD בעצייכענט פארטזעצונג פון א טאהט: ריידען paroli א רעדע parolado שרייבען skribi שרייבונג skribado

AĴ בעצייכענט די קאנקרעטע אידעע פון א געוויסע איינגענשאפט, עטוואס וואס איז געמאכט פון עפעס: אן אקס bovo רינדפלייש bovaĵo ווייך mola א ווייכע זאך molaĵo

AN בעצייכענט מיטגליעד, אנהענגער אדער איינוואה-נער: שטאאט ŝtato א בירגער ŝtatano פאריז Parizo פאריזער parizano

AR בעצייכענט א זאמלונג פון געוויסע זאכען; א ווארט vorto א ווערטערבוך vortaro א בוים arbo א וואלד arbaro

BO בעצייכענט די פערוואנדשאפט דורך הייראט: א זוהן filo אן איידים bofilo א פאטער patro א שווער bopatro

ĈJ בעצייכענט א פערצויגענעם נאמען פון מענליכען געשלעכט: יוסף Josefo יאסינגע, יאסעלע Joĉjo

NJ בעצייכענט א פערצויגענעם נאמען פון ווייבליכען געשלעכט: גאלדע Goldo גאלדעצקע Gonjo

DIS בעצייכענט אבזונדערונג, צוטהיילונג, פערשפריי-טונג: געבען doni אויסטהיילען disdoni זייען semi צוזייען dissemi

EBL בעצייכענט מעגליכקייט : לעזען legi לעזבאר
legebla זעהן vidi זיכטבאר videbla

EG בעצייכענט פערגרעסערונג פון אן אייגענשאפט,
זאך אדער טהאט: א הויז domo א גרויסע הויז
domego גוט bona אויסגעצייכענט bonega לאבען
ridi שטארק לאכען ridegi

EC בעצייכענט די אבסטראקטע אידעע פון א אייגענ-
שאפט : איינפאך simpla איינפאכקייט simpleco
שעהן bela שעהנהייט beleco

EJ בעצייכענט אן ארט פיר... קאכען kuiri א קיך
kuirejo לערנען lerni א שוהל lernejo

EK בעצייכענט דעם אנפאנג פון א האנדלונג אדער
פלוצליכע ערשיינונג: זעהן vidi דערזעהען ekvidi
זינגען kanti אנפאנגען זינגען ekkanti

EM בעצייכענט די נייגונג, שטימונג : גלויבען kredi
לייכטגלויבינ: kredema ריידען paroli ריידעוודיג
(וואס רעדט א סך) parolema

ER בעצייכענט אן איינצעלנע טהייל פון א זאמלונג :
א האגעל hajlo א האגעלשטיין hajlero געלד mono
א מטבע monero

ET בעצייכענט פערקלענערונג פון א זאך, אייגענשאפט
אדער טהאט : הויז domo הייזעל dometo לאכען ridi
שמייכלען rideti ווארעם varma לעפליך varmeta

ESTR בעצייכענט א פיהרער אדער הויפט: א שטאדט urbo א בירגער-מייסטער urbestro שטאאט regno הערשער, רעגירער regnestro

GE בעצייכענט ביידע געשלעכטער צוזאמען אין איין ווארט: א זוהן filo זוהן און טאכטער gefiloj א פאטער patro עלטערען gepatroj

ID בעצייכענט די אבשטאמונג אדער יונגע בעשעפעניש: קעניג rego קעניג'ס זוהן, פרינץ reĝido א קאץ kato א קעצעלע katido

IG בעצייכענט די פעראורזאכונג פון עטוואס: ריין pura רייניגען purigi שעהן bela מאכען שעהן beligi שטערבען morti טויטען mortigi

IĜ בעצייכענט ווערען: רויט ruĝa רויט ווערען ruĝiĝi שעהן bela ווערען שעהן beliĝi

IL בעצייכענט א אינסטרומענט: קאמען kombi א קאם kombilo נעהען kudri א נאדעל kudrilo שיסען pafi א ביקס pafilo

IN בעצייכענט די ווייבליכע געשלעכט: פאטער patro מוטער patrino זוהן filo טאכטער filino

IND בעצייכענט ווירדיקייט: לויבען laŭdi לויבענסוויר-דיג laŭdinda עהרען honori עהרעווירדיג honorinda

ING בעצייכענט א האלטער פון איין זאך: א פען plumo פען-האלטער plumingo ליכט kandelo לייכטער kandelingo

IST בעצייכענט א פערזאן פון א געוויסע פראפעסיאן אדער ארבייט: ברויט pano א בעקער panisto זינגען kanti א זינגער kantisto

MAL בעצייכענט דעם געגענטהייל פון דעם אריגינעלען בעגריף; פריינד amiko פיינד malamiko גוט bona שלעכט malbona

MOŜTO בעצייכענט א טיטעל פון פערעהרונג: אייער קייזערליכע מאיעסטעט Via reĝa moŝto אייער עקסעלענץ Via moŝto

RE בעצייכענט די ווידערהאלונג פון א טהאט: שרייבען skribi איבערשרייבען reskribi געהן iri צוריקקומען reiri

UJ בעצייכענט דאס וואס ענטהאלט אדער פראדוצירט: עפּפעל pomo עפּפעלבוים pomujo טינט ink א טינטער inkujo

UL בעצייכענט א פערזאן וועלכער האט א בעזונדערע אייגענשאפט: רייך riĉa א רייכער מאן riĉulo קלוג saĝa א קלוגער saĝulo

ארט און ווייזע	iel ווי עס איז אירגענד ווי	tiel אין אזא ארט אזוי	kiel ווי, ווי אזוי ?	ĉiel אויף יעדער ארט יעדער ווייזע	neniel אויף קיין אופן
בעזיץ	ies אימעצענס	ties יענעמס	kies וועמעס ?	ĉies יעדען איינציגעם	nenies קיינעמס ניט
זאך	io עפעס, עטוואס	tio דאס	kio וואס ?	ĉio אלסדינג אללעס	nenio גארנישט
מאס צאהל	iom וויפיעל עס איז א ביסעל	tiom אזוי פיעל	kiom וויפיעל ?	ĉiom אין גאנצען	neniom קיין צאהל גאר ניט
פערזענ-ליכקייט	iu אימעצער יעמאנד	tiu יענער	kiu וועלכער, ווער ?	ĉiu יעדער	neniu קיינער נימאנד

די פאלגענדע גרופפע ווערטער קומט פאר אין עספעראנטא אם מעהרסטען. זיי זיינען דא געגעבען אין א בעזונדערע טאבעלע אום עס זאל זיין לייכטער זיי צו ערלערנען.

	אונבעשטימטע	אנווייזונג	פראגע אדער בעציהונג	זאמלונג	פערניינונג
קוואליטעט איינענשאפט	ia וועלכען עס איז אירגענד א	tia א זעלכער אזא סארט	kia וואס פאר א ?	ĉia יעדער	nenia קיין
מאטיוו אורזאכע	ial פאר א געוויסע אורזאכע	tial דערפאר דארום	kial ווארום ? פארוואס ?	ĉial אויס יעדען גרונד	nenial פארקיין אורזאכע פאר גאר נישט
צייט	iam אמאהל ווען עס איז	tiam דאן, דאמאלס	kiam ווען ?	ĉiam איממער	neniam קיינמאהל ניעמאלס
ארט, פלאץ	ie וואו עס איז ערגעץ	tie דארטען	kie וואו ?	ĉie אומעטום איבעראל	nenie ערגעץ ניט

איבונגען

1טע איבונג

MAL—בעצייכענט דעם געגענטהייל פון דעם אריגינעלען בעגריף: פריינד amiko פיינד malamiko גוט bona שלעכט malbona

IN—בעצייכענט דיא ווייבליכע געשלעכט: פאטער patro מוטער patrino זוהן filo טאכטער filino

li	ער	kaj	און
havi	האבען	bela	שעהן
mi	איך	ŝi	זי
knabo	אינגעל	granda	גרויס
en	אין	la	דער, די, דאס
libro	בוך	blua	בלאה
onklo	אנקעל	jen estas	היער איז
riĉa	רייך	pomo	עפפעל
rozo	ראזע	ĉambro	צימער
sana	געזונד	floro	בלום
sur	אויף	kun	מיט
forta	שטארק	ĉielo	הימעל
tablo	טיש	birdo	פויגעל
vidi	זעהן	tre	זעהר
frato	ברודער	sed	אעבער

Frato, fratino. Onklo, onklino. Amiko, amikino. Patro, patrino. Riĉa, malriĉa. Sana, malsana. Forta, malforta. Amiko, malamiko. Jen estas la libro kaj la floro. La onklo estas malbona, sed la fratino estas tre bona. Li havas la libron. Mi havas florojn. Ŝi havas rozon. Jen estas la pomo. La libro de la fratino estas tre bela. La fratoj estas tre riĉaj. La tablo estas blua. La frato estas kun la patrino en la ĉambro. Mi vidis grandan birdon en la ĉambro sur la tablo. Mi vidis bonan libron. Mi havas la pomon.

2טע איבונג

EG—בעצייכענט פערגרעסערונג פון אן איינענשאפט
זאך אדער טהאט: א הויז domo א גרויסע הויז
domego גוט bona אויסנעצייכענט bonega לאכען
ridi שטארק לאכען ridegi

ET—בעצייכענט פערקלענערונג פון א זאך איינענשאפט
אדער טהאט: הויז domo הייזעל dometo לאכען ridi
שמייכלען rideti ווארעם varma לעפליך varmeta

kara	טהייער	vi	דו, איהר
tiu-ĉi	דיזער	trinki	טרינקען
morgaŭ	מארגען	legi	לייענען
bezoni	ברויכען	teo	טהעע
juna	יונג	paroli	ריידען
fumi	רייכערען	akvo	וואסער
sinjoro	הערר	ĉu	צו (פראגע)
jes	יע	feliĉa	גליקליך
aĉeti	קויפען	ofte	אפט
kun	מיט	trovi	געפינען
al	צו	papero	פאפיער
doni	געבען	blanka	ווייס
ĉevalo	פערד	dormi	שלאפען
arbo	בוים	pordo	טיהר
voli	ווילען	kio	וואס
tie	דארטען	pluvo	א רעגען
varma	ווארעם	ĉokolado	שאקאלאדע
ŝati	האלט האבען	vino	וויין
knabo	אינגעל	seĝo	א שטוהל
preferi	פארציהען	tago	א טאג
dolĉa	זים	granda	גרויס

Dormi, dormeti. Arbo, arbeto. Dolĉa, dolĉeta. Bela, belega. Ridi, ridegi, rideti. Pluvo, pluvego, pluveto. Granda, grandega. Varma, varmeta, malvarmeta. Juna frato, junaj fratoj. Feliĉa knabino. Mia juna fratino ŝatas dolĉan teon, sed mi preferas

dolĉetan ĉokoladon. Mi aĉetas ĉevaleton kaj hundon. Ĉu vi volas trinki teon? Jes, sinjoro, mi trinkas teon aŭ vinon. Kiu estas tie? Kion vi volas? Mi volas vidi vian beletan fratinon. Donu al mi la akvon. Li parolos al vi en la dometo. Ĉu vi fumas? Jes, mi ofte fumas. Bonan tagon, mia kara patrino. Vi trovos la libregojn en la ĝardeneto. Mi legos morgaŭ tiun ĉi letereton. Mi bezonas dormi. Ŝi parolis kun li. La arbeto en mia ĝardenego estas tre malforta.

3טע איבונג

EC—בעצייכנעט די אבסטראקטע אידעע פון א איינענ-
שאפט: איינפאך simpla איינפאכקייט simpleco
שעהן bela שעהנהייט beleco

AR—בעצייכנעט א זאמלונג פון געוויסע זאכען: א ווארט
vorto א ווערטערבוך vortaro א בוים arbo א וואלד
arbaro

povi	קענען	longa	לאנג
pano	ברייט	freŝa	פריש
larĝa	ברייטער	admiri	בעוואונדערן
el	פון, אוים	ŝipo	א שיף
ĉiu	יעדער	vagono	א וואגאן
min	מיר	kontenta	צופרידען
fari	מאכען, טהאן	ke	אז
koni	קענען	aŭdi	הערען
ne	ניין, ניט	kanto	א ליעד
honoro	עהרע	kiam	ווען
scii	וויסען	tiel	אזוי,
vi	דו, איהר	kiel	ווי
pli	מעהר	kie	וואו
ĝi	עס	homo	א מענש

saĝa	קלוג	cent	הונדערט
ol	אלם, ווי	plej	מעהרסט, מייסט
mia	מיין	mondo	די וועלט
de	פון	ŝtupo	א טרעפ
hebrea	אידישע	kredi	גלויבען
rusa	רוסישע	progresi	פראגרעסירען
verko	ווערק	Germano	א דייטש
arbo	בוים	Anglo	אן ענגלענדער

Bela, beleco. Amiko, amikeco. Saĝa, saĝeco. Bona, boneco. Feliĉo, feliĉeco. Simpla, simpleco. Longa, longeco. Vorto, vortaro. Arbo, arbaro. Vagono, vagonaro. Ĉu vi aŭdis la kantojn de la birdaro? Jes, mi aŭdis ilin kiam mi estis en la arbaro. Ĉu vi min konas? Mi ne havas la honoron vin koni. Kio estas pli bona ol saĝeco? La ŝiparo de la Germanoj ne estas tiel forta kiel la ŝiparo de la Angloj. Mi admiras la longecon kaj la larĝecon de tiu domego. Tiu ĉi pano estas pli freŝa ol via. Mi vidis la plej bonajn knabinojn el ĉiuj. Kie estas la vortaro de mia patrino? Mia patrino estas pli bela ol via onklino. Ĉu vi havas grandan libraron? Jes, sinjoro, mi havas tre grandan libraron, kiu konsistas el hebreaj kaj rusaj libroj. Li havas la verkaron de Dro. Zamenhof. Mi kredas ke la homaro progresas. Li estas la plej kontenta homo en la mondo. La ŝtuparo de mia domo havas cent ŝtupojn. Li estas saĝa, ŝi estas pli saĝa, sed vi estas la plej saĝa el ĉiuj. El ĉiuj miaj fratoj Petro estas la malplej forta.

4טע איבונג

(זעך צאהל ווערטער)

dimanĉo	זונטאג	lundo	מאנטאג
mardo	דינסטאג	merkredo	מיטוואך
ĵaŭdo	דאנערסטאג	vendredo	פרייטאג
krei	בעשאפען	sabato	שבת
elekti	אויסקלייבען	sankta	הייליג
orelo	א אויער	semajno	א וואך
fadeno	פאדים	buŝo	א מויל
lasta	לעצט	tago	א טאג
jaro	יאהר	inter	אונטער, צווישען
vespero	אווענד	alta	הויך
vilaĝo	א דארף	monto	א בארג
sekundo	א סעקונדע	minuto	א מינוט
horo	א שטונדע	hodiaŭ	היינט
de	פון	multe	פיעל
nur	נאר	konsisti	בעשטעהן
metro	א מעטער	Dio	גאט
okulo	אן אויג	mano	האנד

Dek estas kvin sesonoj de dek-du. Du homoj povas pli multe fari ol unu. Unuobla fadeno ne estas tiel forta kiel duobla fadeno. Mi havas nur unu buŝon, sed mi havas du orelojn. Dek kaj dudek faras tridek. Dimanĉo estas la unua tago de la semajno, mardo estas la tria kaj ĵaŭdo estas la kvina. Mil naŭcent kvin. Sesdek minutoj faras unu horon kaj unu minuto konsistas el sesdek sekundoj. La sepan tagon de la semajno Dio elektis, ke ĝi estu pli sankta ol la ses unuaj tagoj. Kion Dio kreis en la sesa tago? Hodiaŭ estas la dudeksepa (tago) de Marto. La onklo havas du filinojn

Mi bezonas trioblan kordon. La monteto en nia vilaĝo estas alta je kvarcent metrojn. Venu duope aŭ triope, sed venu hodiaŭ vespere. Inter la dekdu monatoj, el kiuj konsistas jaro, kiun vi preferas? Kiun tagon vi venis? La lasta lundo vespere, mi pensas. Aprilo estas la kvara monato de la jaro, Aŭgusto estas la oka, Oktobro estas la deka kaj Novembro estas la dek-unua. Mi havas du okulojn, du orelojn, du manojn, sed mi havas nur unu buŝon.

5טע איבונג

EK—בעצייכנעט דעם אנפאנג פון א האנדלונג אדער פלוצליכע ערשיינונג: זעהן vidi דערזעהען ekvidi
זינגען kanti אנפאנגען זינגען ekkanti

IL—בעצייכנעט א אינסטרומענט: קאמען kombi א קאם kombilo נעהען kudri א נאדעל kudrilo שיסען pafi
א ביקס pafilo

infano	א קינד	lerni	לערנען
sendi	שיקען	skribi	שרייבען
gliti	גליטשען זיך	segi	זעגען
ĉar	ווייל	tempo	צייט
legi	לעזען	fajfi	פייפען
diligenta	פלייסיג	krii	שרייען
kampo	א פעלד	ĉiutage	טעגליך
promeni	שפאצירען	gladi	בּיגלען
ili	זייא	koro	א הארץ
okupi	בּעשעפטיגען	zorgi	זארגען
teatro	א טהעאטער	iri	געהן
pafi	שיסען	morgaŭ	מארגען
tajloro	א שניידער	plumo	א פעדער
vesti	קליידען	letero	א בריעף

per	דורך	saluti	גערימען
verda	גרין	kulero	א לעפעל
deziri	ווינשען	koni	קענען
kiam	ווען	scii	וויסען
tero	ערד	tranĉi	שניידען
pri	וועגען, איבער	krajono	א בליישטיפט

Legi, eklegi. Paroli, ekparoli. Promenadi, ekpromenadi. Gladi, gladilo. Segi, segilo. Fajfi, fajfilo. Pafi, pafilo. Vidi, ekvidi. Li eklegis la libron. La tajloro gladis la veston per gladilo. Miaj okuloj kaj oreloj estas malsanaj. Lia buŝo estas granda. La kampo estas verda, sed la floroj estas bluaj. Ili promenadas ĉiutage en la ĝardeneto kun la patro. Februaro estas la plej mallonga monato de la jaro, ĉar ĝi havas nur dudek-ok tagojn. La knabo fajfis per fajfilo. Mi deziras iri al la teatro; ĉu vi iros kun mi? Ne, sinjoro, mi ne havas tempon. Kiam Kolumbo ekvidis teron, li ekkriis, "Tero! Tero!" Mi vin salutas kore. Skribu leteron hodiaŭ kaj forsendu ĝin morgaŭ. Plumoj kaj krajonoj estas skribiloj. Mi zorgos pri tio. Mi tranĉas la pomojn per tranĉilo. Forko kaj kulero estas manĝiloj. La fajfiloj de la fabrikoj ekfajfis. Mi konas Johanon, sed mi ne scias lian okupon. Bonaj infanoj lernas diligente. La frato donis al mi libron kaj la patrino donis al mi pomon. Li skribas bele, sed li ne legas bone.

6טע איבונג

BO—בעצייכנעט די פערוואנדשאפט דורך הייראט:
א זוהן filo אן איידים bofilo א פאטער patro א שווער bopatro

GE—בעצייכנעט ביידע געשלעכטער צוזאמען אין איין ווארט: א זוהן filo און טאכטער gefiloj א פאטער patro עלטערען gepatroj

AD—בעצייכנעט פארטזעצונג פון א טאהט: ריידען paroli א רעדע parolado שרייבען skribi שרייבונג skribado

apud	ביי	stari	שטעהן
fianĉo	חתן	hieraŭ	נעכטען
agrabla	אנגענעהם	skatolo	א קעסטעלע
daŭri	דויערען	ĉiam	אימטער
respondo	אנטווארט	edzo	א מאן (פון א פרוי)
danci	טאנצען	altaro	אלטאר, מזבח
rigardi	קוקען	fini	ענדיגען
ĉiu	יעדער	paĝo	א זייטעל פון אבוך
donaco	א מתנה	avo	גרויספאטער
afabla	ליבליך	objekto	א זאך
alia	אנדער	ĝentila	העפליך
loĝi	וואינען	aparteni	געהערען
dato	דאטום	tuta	גאנצע
plaĉi	געפעלען	voki	רופען
plori	וויינען	oni	מען
forno	אן אויוועז	hejti	הייטצען
vintro	ווינטער	maljunulo	אלטער מאן

Filo, gefiloj. Patro, gepatroj. Filino, bofilino. Patrino, bopatrino. Pafi, pafado. Danci, dancado. Kanti, kantado. Ernesto, Petro kaj Elizabeto estas miaj gefratoj. Gesinjoroj N. parolis al mi hieraŭ vespere. La gefianĉoj staris apud la altaro. Skribu kelkajn vortojn de respondo al mia bopatro. La patro de mia edzino estas mia bopatro, mi estas lia bofilo kaj mia patro estas la bopatro de mia edzino. La pafado daŭris tre longe. Li ĉiam diradis al mi la veron. La kantado estas tre agrabla okupo. En mia skatoleto estas plumoj kaj aliaj objektoj. Mia afabla avino donis al ni po kvin pomoj, ĉar ni kantis belege. Miaj geavoj donis al mi donacon. Se mi legados tiun-ĉi libron po dek-du paĝoj en ĉiu horo, mi ĝin finos en dek-du horoj. Rigardu la maljunulon, kiu skribadas leterojn la tutan tagon. Kiun daton ni havas? Hodiaŭ estas la sepa de Aŭgusto. Tiu-ĉi libro apartenas al miaj geonkloj, kiuj loĝas en Londono. Sinjoro, vi ne estas ĝentila al miaj gepatroj. En la vintro oni hejtas la fornojn. Kiam oni estas riĉa oni havas multajn amikojn. Kie estas la plumo? Sur la tablo de viaj geonkloj. La infano ploras, ĉar ĝi volas dormi; voku la patrinon. Mi trovis du tranĉilojn. Kie? Sur la strato. La skribado de mia bofilino plaĉas al miaj gepatroj.

7טע איבונג

EJ—בעצייכענט אן ארט פיר... קאכען kuiri א קיך kuirejo לערנען lerni א שוהל lernejo

AĴ—בּעצייכענט די קאנקרעטע אידעע פון א געוויסע אייגענשאפט, עטוואס וואס איז געמאכט פון עפּעס: אן אקס bovo רינדפלייש bovaĵo ווייך **mola** א ווייכע זאך molaĵo

UJ—בעצייכענט דאס וואס ענטהאלט אדער פּראדוציערט:
עפּפעל pomo עפּפעלבוים pomujo

mastro	הערר	sia	זיין
post	נאך	bovaĵo	רינדפלייש
funto	א פונט	ŝafaĵo	שעפּסענפלייש
tolo	לייווענד	kuko	אקוכען, קיכעל
fluida	פליסיג	diversa	פערשידענע
ia	אירגענד וועלכע	abonema	אבשייליך
acida	זויער	gasto	א גאסט
resti	בלייבען	akvo	וואססער
devi	מוזען	atendi	ווארטען
iom	וויפיל עס איז	vendi	פערקויפען
teni	האלטען	skatolo	א קעסטעל
kelnero	קעלנער	preta	פערטיג
mateno	מארגען	manĝi	עסען
ankoraŭ	נאך	lavi	וואשען
aŭ	אדער	bani	באדען
inko	טינט	konfiti	פּרעגלען
preĝi	דאווענען	sidi	זיצען
kuraci	היילען	konsili	ראטען
ŝvit	שוויצען	sukero	צוקער
	magazeno	קלייט, מאגאזין	

Dormi, dormejo. Lerni, lernejo. Sukero, sukerujo. Teo, teujo. Pomo, pomujo. Inko, inkujo. Konfiti, konfitaĵo. Trinki, trinkaĵo. Bono, bonaĵo. Nova, novaĵo. La domo, en kiu oni lernas, estas lernejo, kaj la domo en kiu oni preĝas estas preĝejo. La patrino sidas en la kuirejo. La kuracisto konsilas al mi iri en ŝvitbanejon. Kelnero, ĉu

estas preta la matenmanĝo? Ankoraŭ ne vi devas atendi iom. Magazeno en kiu oni vendas cigarojn, aŭ ĉambro en kiu oni tenas cigarojn, estas cigarejo; skatoleto aŭ alia objekto, en kiu oni tenas cigarojn, estas cigarujo. Mi perdis mian plumujon. La Rusoj loĝas en Rusujo kaj la Germanoj loĝas en Germanujo (aŭ Germanlando). Mi manĝas konfitaĵon. Akvo estas fluidaĵo. Sur la tablo staris diversaj sukeraĵoj. Via vino estas nur ia abonema acidaĵo. Vi lavos vin en via banejo, sed li intencas sin lavi en la dormoĉambro (aŭ dormejo). Liaj filoj havas gastojn hodiaŭ vespere Mi donis al li la restaĵon de tiu kuko. La ĉevalo konas sian mastron kaj sian ĉevalejon. Vi devos iri en la lernejon. Kiam? Morgaŭ post ok horoj. La kuzino aĉetis du funtojn da bovaĵo kaj tri funtojn da ŝafaĵo. Mia pli juna frato ĉiam manĝadas sukeraĵon. La tolaĵo estas en banejo. Ili estas en la preĝejo ĝis la vespero. La butero estas en la buterujo. Pano, viando kaj lakto estas manĝaĵo.

8טע איבונג

IG—בעצייכענט די פעראורזאכונג פון עפּיואס׳ ריין pura
רייניגען purigi שעהן bela מאכען שעהן beligi
שטערבען morti טויטען mortigi

IĜ—בעצייכנעט ווערען: רויט ruĝa רויט ווערען ruĝiĝi
שעהן bela שעהן ווערען beliĝi

RE—בעצייכענט די ווידערהאלונג פון א טהאט: שרייבען
skribi איבערשרייבען reskribi געהן iri צוריקקומען
reiri

pendi	הענגען
ruĝa	רויט
timi	פירכטען
pura	ריין
klara	קלאר
kompreni	פערשטעהען
neniu	קיינער נישט
ĉio	אללעס
kapo	קאפף
vento	ווינד
ricevi	ערהאלטען
facila	גרינג
velki	וועלקען
vintro	ווינטער
vetero	וועטער
matura	צייטיג
instrui	אונטערריכטען
pro	וועגען
kota	שמוציג
eble	מעגליך
naski	געבארען
baldaŭ	באלד
manki	מאנגלען
preskaŭ	כמעט, שיער
veki	אויפוועקען
esprimi	אויסדריקען (אין ריידען)
disvastigi	פערברייטערן
interesi	אינטרעסירען זיך
pasi	פאראיבערגעהען

honti	שעמען זיך
poste	נאך, הינטער
pala	בלייך
morti	שטארבען
ĉapelo	א הוט
for	אוועג
urbo	א שטאט
branĉo	א צווייג
blovi	בלאזען
jam	שוין
kial	פאר וואס ?
signifi	בעדייטען
kreski	וואקסען
somero	זומער
lingvo	שפראך
frukto	פרוכט
peti	בעטען
broso	א בארסט
reĝo	א קעניג
rapide	שנעל
helpi	העלפען
nutri	נעהרען, קארמען
vivi	לעבען
antaŭ	בעפאר
levi	אויפהייבען

Doni, redoni. Veni, reveni. Klaro, klarigi. Morti, mortigi, mortiĝi. Puri, puriĝi. Li paliĝis de timo kaj poste li ruĝiĝis de honto. Venigu la kuraciston, ĉar mi estas malsana. Mi ne pendigis mian ĉapelon sur tiu ĉi arbeto; sed la vento forblovis de mia kapo la ĉapelon kaj ĝi pendiĝis sur la branĉon de la arbeto. La malfeliĉa knabino sciigis al li ĉion, kio okazis al ŝi. Jam estas tempo por reiri domen. Mi konas neniun en tiu ĉi urbo; konigu al mi kelkajn de viaj amikoj. Mi ne povas kompreni vian klarigon. Mia patrino foririgis la maljunan virinon. Mia patro interesiĝas je lingvo Esperanta. Mi esperas ke vi helpos disvastigadi la karan lingvon. Mia amiko malsaniĝis de la malbona vetero. En somero la pomoj ruĝiĝas kaj en vintro la kreskaĵoj velkas. Klarigu al mi la signifon de tiu ĉi malfacila esprimo. Kial vi ne redonis la libron, kiun vi ricevis de mia pli juna fratino? Revenu hejmen tiel rapide kiel eble. La filo de la reĝo mortigis la birdon per sia pafileto. Purigu viajn kotajn manojn per broso. Pro sia timiĝo li tute forgesis sian peton. Kiam li ekvidis la instruiston li hontiĝis. La frukto maturiĝas en somero. La suno leviĝas kaj malleviĝas. Mi vekiĝis antaŭ tagiĝo. Estis varmega tago kaj ĉio velkadis. Mi trovis lin preskaŭ malviva pro manko de nutrado, sed kiam mi donis al li manĝaĵon li baldaŭ reviviĝis. Pasigu la buteron kaj la panon al via gasto. Mi naskiĝis la lastan tagon de tiu ĉi monato.

9טע איבונג

EM—בעצייכענט די נייגונג, שטימונג: גלויבען kredi

לייכטגלויביג: kredema ריידען paroli ריידעוודיג

parolema (וואס רעדט א סך)

AN—בעצייכענט מיטגליעד, אנהענגער אדער איינוואה־
נער: שטאאט ŝtato א בירגער ŝtatano פאריז Parizo
פאריזער parizano

IST—בעצייכענט א פערזאן פון א געוויסע פראפעסיאן
אדער ארבייט: ברויט pano א בעקער panisto
זינגען kanti א זינגער kantisto

UL—בעצייכענט א פערזאן וועלכער האט א בעזונדערע
איינענשאפט: רייך riĉa א רייכער מאן riĉulo קלוג
א saĝa א קלוגער מאן saĝulo

historio	היסטאריע	drogo	אפטייקער־ווארע
renkonti	בעגעגענען	eĉ	אפילו, זאגאר
ŝuo	א שוך	mono	געלד
ruza	ליסטיג, כיטרע	boto	א שטיוועל
regno	קעניגרייך	ordinara	געוויינליך
ŝpari	שפארען	loĝi	וואהנען
ĉe	ביי	bagatelo	א קלייניקייט
koleri	צארנען	eksciti	אויפרעגען זיך
maro	דער ים, מעער	droni	טרינקען זיך
nobla	עדעל	kuraĝa	מוטהיג
propra	אייגענע	ombro	שאטען
humoro	שטימונג	pordo	טהיר
babili	פלוידערען	certa	געווים
aventuro	פאסירונג	rakonti	דערציילען
religio	רעליגיאן	ankaŭ	אויך
frue	פריה	nomi	רופען, אנרופען
ŝteli	גנבנן	respekti	רעספעקטירען
naiva	נאאיוו, איינפאך	provinco	דארף־געגענד
danĝero	געפאהר	kredi	גלויבען
bruli	ברענען	savi	רעטען
brava	בראוו, העלדיש	kuri	לויפען

Ĉiuj loĝantoj de regno estas regnanoj. Urbanoj estas ordinare pli ruzaj ol vilaĝanoj. La botisto faras botojn kaj ŝuojn. La riĉulo havas multe da mono. Malsaĝulo ĉiam paroladas. Timulo timas eĉ sian propran ombron. Li estas malnoblulo. La kuraĝa maristo dronis en la maro. Li estas tre purema. Li estas tre ekkolerema kaj babilema Lia edzino estas tre laborema kaj ŝparema, sed ŝi estas ankaŭ tre babilema. Ĉu vi amas vian patron? Kia demando! Mi certe lin amas, ĉar li ĉiam estas en bona humoro. Li staris antaŭ la pordo de la preĝejo kun religiano. Li rakontis al li sian tutan aventuron kaj pri aventuristoj, kiujn li renkontis. La gepatroj de la drogisto estas naivaj provincanoj. Ŝteliston neniu respektas. Mia frato estas dormulo, ĉar li ĉiam dormas malfrue. Mi ne amas tiun ĉi malsaĝulon. La vivo de la mortema homo estas tre mallonga. Homo, kiu faras malbonaĵojn al aliaj, estas malbonulo. Homo, kiu havas multe da mono, estas nomata riĉulo. La bravulo enkuris en la brulantan domon kaj savis la infanojn de danĝero. Kiu estas kredema homo? Via patro, ĉar li ĉiam kredas al ĉiuj tute ne kredindaj historioj.

10טע איבונג

ESTR—בעצייכענט א פיהרער אדער הויפט: א שטאדט
urbo א בירגער-מייסטער urbestro שטאאט
regno הערשער, רעגירער regnestro

IND— בעצייכענט ווירדיקייט: לויבען laŭdi לויבענס-
ווירדיג laŭdinda עהרען honori עהרעווירדיג
honorinda

ING—בעצייכענט א האלטער פון איין זאך: א פען plumo
פען-האלטער plumingo ליכט kandelo לייכטער
kandelingo

ER—בעצייכענט אן איינצעלנע טהייל פון א זאמלונג:
א האגעל hajlo א האגעלשטיין hajlero געלד mono
א מטבע monero

almozo	א נדבה	puni	בעשטראפן
pulvo	פולווער	eksplodi	אויפרייסען
fajro	פייער	sablo	זאמד
meti	לעגען	tubo	א רעהר
kudri	נעהען	oro	גאלד
ĉeno	א קייט	petoli	זיין פרעך
ŝipo	א שיף	regô	קעניג
patrujo	פאטערלאנד	teni	האלטען
riproĉi	בלאמירען	soldato	א סאלדאט
regimento	א רעגימענט	helpi	העלפען
konduki	פיהרען	fingro	א פינגער
aĝo	אלטער (פון מענשען)		
internacia	צווישען-פעלקערדיג		

Ŝi estas virino kredinda kaj honorinda. La lernanto ne estas kredinda. Li donis moneron al la almozulo. La tubeto en kiun oni metas la cigaron por fumi ĝin estas cigaringo. Li estas homo ne kredinda. Via ago ne estas laŭdinda. Pfenigo kaj kopeko estas moneroj. Sablero enfalis en mian okulon. Unu fajrero estas sufiĉe por esplodigi pulvon. Bastoneto per kiu oni tenas plumon por skribado, estas plumingo. En la kandelingo troviĝas brulanta kandelo. Morti por la patrujo estas agrable. La regnestro de nia lando estas bona kaj

saĝa reĝo. Vi estas tre aminda. La ŝipestro estas respektata de ĉiuj ŝipanoj. La kantado de viaj gefiloj estas laŭdinda. La lernejestro punis la petolemajn knabojn, sed laŭdis la laŭdindajn lernantojn. Mi ne povas kudri sen fingringo. Estas dezirinde enkonduki helpan lingvon internacian. La regimentestro vizitis hieraŭ la soldatojn. Li riproĉis la oficirojn kaj diris ke ili estas ne laŭdindaj.

11טע איבונג

EBL בעצייכענט מעגליכקייט : לעזען legi לעזבאר
legebla זעהן vidi זיכטבאר videbla

DIS בעצייכענט אבזונדערונג, צוטהיילונג, פערשפריי-
טונג : געבען doni אויסטהיילען disdoni זייען semi
צוזייען dissemi

ID בעצייכענט די אבשטאמונג אדער יונגע בעשעפניש :
קעניג reĝo קעניג׳ס זוהן, פרינץ reĝido א קאץ kato
א קעצעלע katido

MOŜTO בעצייכענט א טיטעל פון פערעהרונג: אייער
קייזערליכע מאיעסטעט moŝto reĝa Via אייער
עקסעלענץ moŝto Via

kolumo	א קראגען	plenumi	ערפילען
ekzemplo	א ביישפיעל	signifi	בעדייטען
difini	בעשטימען	pardoni	פערגעבען
deveni	ארויס קומען	bovo	אן אקס
rosti	בראטען	vitro	גלאז
tra	דורך	viando	פלייש
manumo	א מאנזשעט	fleksi	בייגען
malvarmumi	פערקיהלען זיך		

Mia plumo estas fleksebla, sed via plumingo ne estas fleksebla. Eble mi povas helpi al vi disdoni la manĝaĵon al la bovidoj. La filoj kaj nepoj de reĝo estas reĝidoj. La Hebreoj estas Izraelidoj, ĉar ili devenis de Izraelo. Ĉevalido estas ne matura ĉevalo; bovido, ne matura bovo; birdido, ne matura birdo. Malfeliĉo ofte kunigas la homojn kaj feliĉo ofte disigas ilin. Mi vidis lian reĝan moŝton. Mi diris al la princo: via princa moŝto, pardonu al mi. La sufikso -um ne havas difinitan signifon, kaj tial la vortojn kun -um oni devas lerni kiel simplajn vortojn. Ekzemple: plenumi, kolumo, manumo. Mi volonte plenumis lian deziron. En malvarma vetero oni povas facile malvarmumi. Ĉiutage de du ĝis kvar horoj la kuracisto estas vizitebla. La kuko tute ne estas manĝebla, sed la pomoj estas manĝeblaj. Ili ne mortigis lin, sed li mortis de nekuracebla malsano. Lia reĝa moŝto disdonis multajn monerojn al la malriĉaj regnanoj de sia regno. Vitro estas rompebla kaj travidebla. Rostita viando estas manĝebla, ĉar oni povas mangi ĝin, sed ne kuirita viando ne estas manĝebla. Letero, kiun oni ne povas facile legi, estas nelegebla letero. La kvara Esperanta kongreso okazis en Dresden, kie kunvenis preskaŭ du mil da niaj samideanoj

12טע איבונג

(זעה מיטעל-װארט)

razi	ראזירען, גאלטען	ludi	שפילען
ĉesi	אויפהערען	amuzi	אמוזירען
ordoni	בעפעהלען	laŭdi	לויבען
kune	צוזאמען	klubo	פעראיין
aŭskulti			זיך איינהערען, הארכען
konduti			זיך אויפפיהרען

Mi estas kantanta. Ŝi estis skribanta. Mi estas leganta. Estu amanta. Ili estas vidantaj. Ili estas amuzintaj. Vi estis diranta. Li estis razonta. Vi estas ludonta. Ni estis fumintaj. Morgaŭ matene mi estos skribanta leterojn. Kiam mi eniris en la domon, la infanoj estis plorontaj. Li estis legonta la ĵurnalon kiam la infano komencis plori, kaj li estis devigata ĉesi la legadon. La gepatroj estas amataj de siaj gefiloj; la gepatroj estas amantaj siajn gefilojn. La lernanto estis laŭdata de la instruisto pro sia bona konduto. La instruistino estis instruinta la knabinojn, kiam mi vizitis la lernejon. Kiam mi alvenis, la letero estis jam skribita. Ili estis ludontaj, kiam la lernejestro ordonis ke ili eniru en la lernejon. Mia fratino estas amata de mia onklo; mia kuzino estis amata de mia onklo; mia amiko estos amata de mia onklo kiam li kondutos bone. Se vi estus veninta hieraŭ vespere al mia klubo, vi estus aŭdinta bonan parolanton. Patro kaj patrino kune estas nomataj gepatroj. La parolanto faris bonan paroladon kaj ĉiuj ĉeestantoj estis aŭskultantaj atente.

די צובערין.

LA FEINO

krom	אויסער, חוץ	vidvo	א אלמן
vizaĝo	געזיכט	simila	עהנליך
fiera	שטאלץ	pensi	דיינקען
portreto	פארטרעט	vivi	לעבען
karaktero	כאראקטער	honesteco	עהרליכקייט
oni	מען	ambaŭ	ביידע
laŭ ...	לויט ... נאך ...	plena	פולל

I

Unu vidvino havis du filinojn. La pli maljuna estis tiel simila al la patrino per sia karaktero kaj vizaĝo, ke ĉiu, kiu ŝin vidis, povis pensi, ke li vidas la patrinon; ili ambaŭ estis tiel malagrablaj kaj tiel fieraj, ke oni ne povis vivi kun ili. La pli juna filino, kiu estis la plena portreto de sia patro laŭ sia boneco kaj honesteco, estis krom tio unu el la plej belaj knabinoj, kiujn oni povis trovi.

DEMANDOJ.

Kiu havis du filinojn? Kiom da filinoj la vidvino havis? Kiu estis simila al la patrino? Kion oni pensis, kiam oni vidis la pli maljunan filinon? Per kio la patrino estis simila al sia pli maljuna filino? Kian karakteron havis la patrino kaj la pli maljuna filino? Ĉu la patrino estis agrabla? Ĉu la pli maljuna filino estis malfiera? Kial oni ne povis vivi kun ili? Kiu el la du filinoj estis la plej bela knabino? Kiu estis la plena portreto de sia patro? Ĉu la pli juna filino estis bona kaj honesta? Per kia maniero ŝi estis simila al la patro? Ĉu oni iam povis vidi pli belan knabinon, ol la juna filino de la vidvino?

II.

teruro	שרעק	persono	א פערזאן
loko	אן ארט	kontraŭ	געגען
kruĉo	א קרוג	inter	צווישען
ordinare	גיוויינליך	ĉerpi	שעפען
kuirejo	קיך	porti	טראגען
	senĉese	אן אויפהער	

Ĉar ĉiu amas ordinare personon, kiu estas simila al li, tial tiu ĉi patrino varmege amis sian pli maljunan filinon, kaj en tiu sama tempo ŝi havis teruran malamon kontraŭ la pli juna. Ŝi devigis ŝin manĝi en la kuirejo kaj laboradi senĉese. Inter aliaj aferoj tiu ĉi malfeliĉa infano devis du fojojn en ĉiu tago iri ĉerpi akvon en tre malproksima loko kaj alporti domen plenan grandan kruĉon.

DEMANDOJ.

Kiun oni amas ordinare? Kial la patrino varmege amis sian pli maljunan filinon? Kiu estis malsimila al la patrino per sia karaktero? Kiu havis teruran malamon kontraŭ la pli juna filino? Kial ŝi malamis sian junan filinon? Kiu estis devigata manĝi en la kuirejo? Kial ŝi estis devigata manĝi en la kuirejo? Kiu devigis ŝin al tio? Ĉu la pli juna filino laboris facile? Kiom da fojoj en ĉiu tago la malfeliĉulino iris ĉerpi akvon? Kien ŝi iris por la akvo? Ĉu la loko de la akvo estis proksima? Kian kruĉon da akvo ŝi alportis domen? Ĉu la alportita kruĉo estis plena kaj granda?

III.

fonto	א קוועלע	volonte	גערן
sub	אונטער	oportuna	בעקוועם
soifi	דורסטען	formo	געשטאלט
alportis	געבראכט	trankviligis	געשטילט
subtenante	אונטערהאלטענדיג		

En unu tago, kiam ŝi estis apud tiu fonto, venis al ŝi malriĉa virino, kiu petis ŝin, ke ŝi donu al ŝi trinki. "Tre volonte, mia bona," diris la bela knabino. Kaj ŝi tuj lavis sian kruĉon kaj ĉerpis akvon en la plej pura loko de la fonto kaj alportis al la virino, ĉiam subtenante la kruĉon, por ke la virino povu trinki pli oportune. Kiam la bona virino trankviligis sian soifon, ŝi diris al la knabino: "Vi estas tiel bela, tiel bona kaj tiel honesta, ke mi devas fari al vi donacon" (ĉar tio ĉi estis feino, kiu prenis sur sin la formon de malriĉa vilaĝa virino, por vidi, kiel granda estos la ĝentileco de tiu ĉi juna knabino). "Mi faras al vi donacon," daŭrigis la feino, "ke ĉe ĉiu vorto, kiun vi diros, el via buŝo eliros aŭ floro aŭ multekosta ŝtono."

DEMANDOJ.

Kiu venis al la knabino, kiam ŝi estis apud la fonto? Kia virino venis al ŝi kaj kion ŝi petis de ŝi? Kial la malriĉulino petis iom da akvo? Ĉu la malriĉa virino estis soifa? Kion diris la belulino al la malriĉulino? En kia loko de la fonto ŝi ĉerpis akvon por la fremdulino? Kion la bona virino diris kiam ŝi trankviligis sian soifon? Kiu estis la bonulino? Kial ŝi prenis sur sin la formon de malriĉa vilaĝa virino? Ĉu la ĝentileco de la juna knabino estis granda? Ĉu la malriĉa virino faris donacon al la bona knabino? Kian donacon la virino faris al la knabino? El kies buŝo eliris ŝtono aŭ floro? Kiam ŝtono aŭ floro eliris el la buŝo de la knabino? Kial la feino faris tian donacon al la knabino?

IV.

insulti	זידלען, שימפען	perlo	א פערל
diamanto	א דימאנד	devi	מוזען, דארפען
naiva	נאאיוו, איינפאך	dum	ווערענד
pardoni	פערצייהען	miri	וואונדערן זיך
okazi	פאסירען, טרעפען	kapabla	פייהיג
malfrue	שפעט	elsalti	ארויסשפרינגען
		ŝajni	שיינען, אויסזעהען

Kiam tiu ĉi bela knabino venis domen, ŝia patrino insultis ŝin, kial ŝi revenis tiel malfrue de la fonto. "Pardonu al mi, patrino," diris la malfeliĉa knabino, "ke mi restis tiel longe." Kaj kiam ŝi parolis tiujn ĉi vortojn, elsaltis el ŝia buŝo tri rozoj, tri perloj kaj tri grandaj diamantoj. "Kion mi vidas!" diris ŝia patrino kun grandega miro. "Ŝajnas al mi, ke el ŝia buŝo elsaltas perloj kaj diamantoj! De kio tio ĉi venas, mia filino?" (Tio ĉi estis la unua fojo, ke ŝi nomis ŝin sia filino.) La malfeliĉa infano rakontis al ŝi naive ĉion, kio okazis al ŝi, kaj, dum ŝi parolis, elfalis el ŝia buŝo multego da diamantoj. "Se estas tiel," diris la patrino, "mi devas tien sendi mian filinon. Marinjo, rigardu, kio eliras el la buŝo de via fratino, kiam ŝi parolas; ĉu ne estus al vi agrable havi tian saman kapablon? Vi devas nur iri al la fonto ĉerpi akvon; kaj kiam malriĉa virino petos de vi trinki, vi donos ĝin al ŝi ĝentile."

DEMANDOJ.

Kiam la patrino insultis sian belan filinon? Kial ŝi insultis ŝin? Ĉu la knabino revenis frue de la fonto? Kion respondis la malfeliĉulino? Kio elsaltis el la buŝo de la knabino kiam ŝi ekparolis? Kiom da rozoj, perloj kaj diamantoj elsaltis? Kiel la patrino ekkriis, vidante tian mironℓ Ĉu antaŭe la patrino

nomis la knabinon "mia filino"? Kiel la knabino rakontis ĉion, kio okazis al ŝi? Kiom da diamantoj eliris el la buŝo de la knabino? Kien la patrino decidis sendi sian alian filinon? Kion la patrino diris al sia pli maljuna filino? Kion la patrino konsilis al la fiera filino?

V.

murmurante	ברומענדיג	arĝento	זילבער
princo	פרינץ	speciala	ספעציעל
koleri	בייזערען זיך	serpento	א שלאנג
vazo	א וואזע	apenaŭ	קוים
opinio	מיינונג	rano	א זשאבע
malĝentile	גראָב	vestita	גיקליידעט
malboneco	שלעכטקייט	rimarki	בעמערקען
servema	גינרייט צו טאהן א טובה		

"Estus tre bele," respondis la filino malĝentile, "ke mi iru al la fonto!" "Mi volas ke vi tien iru," diris la patrino, "kaj iru tuj!" La filino iris, sed ĉiam murmurante. Ŝi prenis la plej belan arĝentan vazon, kiu estis en la loĝejo. Apenaŭ ŝi venis al la fonto, ŝi vidis unu sinjorinon, tre riĉe vestitan, kiu eliris el la arbaro kaj petis de ŝi trinki (tio ĉi estis tiu sama feino, kiu prenis sur sin la formon kaj la vestojn de princino, por vidi, kiel granda estos la malboneco de tiu ĉi knabino). "Ĉu mi venis tien ĉi," diris al ŝi la malĝentila kaj fiera knabino, "por doni al vi trinki? Certe, mi alportis arĝentan vazon speciale por tio, por doni trinki al tiu ĉi sinjorino! Mi opinio estas: prenu mem akvon, se vi volas trinki." "Vi tute ne estas ĝentila," diris la feino sen kolero. "Bone, ĉar vi estas tiel servema, mi faras al vi donacon, ke ĉe ĉiu vorto, kiun vi parolos, eliros el via buŝo aŭ serpento aŭ rano."

DEMANDOJ.

Kion la filino respondis malĝentile? Irante al la fonto, kion ŝi faris? Kial ŝi murmuris, irante tien? Kian vazon ŝi prenis, kaj kie estis la vazo? Proksimiĝinte al la fonto, kiun ŝi renkontis? Kiel la sinjorino estis vestita? Ĉu la sinjorino estis vestita malriĉe? El kie la nekonatino eliris? Kion la riĉulino petis de la knabino? Kial la feino prenis sur sin la formon de princino? Kion respondis la malĝentilulino kaj fierulino? Kion opiniis la malbona knabino? Ĉu la feino koleris je la knabino? Kian donacon la feino faris al ŝi? Ĉu la malĝentila knabino estis servema? Kio eliris el la buŝo de la malbona kaj fiera knabino?

VI

rimarki	בעמערקען	nu !	נו !
kuîpa	שולדיג	reĝo	קעניג
ve !	וועה !	kaŝi	בעהאלטען
ĉaso	יאגד	sola	אליין
ho ve !	אה וועה !	forpeli	אוועקטרייבען
	elĵetante	ארויסווארפענדיג	

Apenaŭ ŝia patrino ŝin rimarkis, ŝi kriis al ŝi: "Nu, mia filino?" "Jes, patrino," respondis al ŝi la malĝentilulino, elĵetante unu serpenton kaj unu ranon. "Ho, ĉielo!" ekkriis la patrino, "kion mi vidas? Ŝia fratino en ĉio estas kulpa; mi pagos al ŝi por tio ĉi!" Kaj ŝi tuj kuris bati ŝin. La malfeliĉa infano forkuris kaj kaŝis sin en la plej proksima arbaro. La filo de la reĝo, kiu revenis de ĉaso, ŝin renkontis; kaj, vidante, ke ŝi estas tiel bela, li demandis ŝin, kion ŝi faras tie ĉi tute sola kaj pro kio ŝi ploras. "Ho ve, sinjoro, mia patrino forpelis min el la domo."

DEMANDOJ.

Rimarkante ŝin, kion la patrino ekkriis? Kion la malĝentila knabino elĵetis el sia buŝo, respondante al sia patrino?. Kiun la patrino kulpigis? Kial la patrino batis siar senkulpan filinon? Kien la malfeliĉa infano forkuris? Kial ŝi kaŝis sin en la plej proksima arbaro? De kie la filo de la reĝo revenis? Kiun la reĝido renkontis, revenante de ĉaso? Kion la filo de la reĝo demandis de ŝi? Kial la knabino ploris, kuŝinte en la arbaro? Kiu forpelis ŝin el la domo

VII.

konsideri	בעטראכטען	palaco	פאלאץ
akcepti	אננעהמען	angulo	א ווינקעל
reĝido	קעניג'ס זוהן	indo	די ווערט
forkonduki	אוועקפירען	edziĝi	הייראטען
	doto	אויסשטאטונג, נדן	

La reĝido, kiu vidis, ke el ŝia buŝo eliris kelke da perloj kaj kelke da diamantoj, petis ŝin, ke ŝi diru al li, de kie tio ĉi venas. Ŝi rakontis al li sian tutan aventuron. La reĝido konsideris, ke tia kapablo havas pli grandan indon, ol ĉio, kion oni povus doni dote al alia fraŭlino, forkondukis ŝin al la palaco de sia patro, la reĝo, kie li edziĝis je ŝi. Sed pri ŝia fratino ni povas diri, ke ŝi fariĝis tiel malaminda, ke ŝia propra patrino ŝin forpelis de si; kaj la malfeliĉa knabino, multe kurinte kaj trovinte neniun, kiu volus ŝin akcepti, baldaŭ mortis en angulo de arbaro.

DEMANDOJ.

Kiom da perloj eliris el la buŝo de la forlasita knabino? Kial la reĝido deziris ke ŝi diru al li de kie tio-ĉi venis? Ĉu ŝi rakontis al la filo de la reĝo sian tutan aventuron? Kial li forkondukis ŝin al la palaco de sia patro? Kian indon havis la kapablo de la knabino? Kial la reĝido edziĝis je ŝi? Kio okazis al la maljuna filino? Kial la patrino forpelis ŝin? Ĉu ŝi trovis iun kiu akceptis ŝin? Kial neniu volis akcepti la maljunan filinon? Kiam kaj kie ŝi mortis?